

KAFİYE KİTABI SORU VE CEVAPLARI

KÂFİYE SUALLERİ ve CEVAPLARI

1) İlmî nahvin tarifi, mevzuu ve gayesini söyleyiniz?

Cevap: İlmî Nahvin Tarifi: وهو علم يعرف به أحوال الكلمة العربية من حيث الإعراب والبناء

Mevzuu: Kelime ve kelimedir.

Gayesi: İrab ve binadaki hatadan lisanı muhafaza etmektir.

2) Kelimenin kısımları nelerdir? Neden üç kısma ayrılmıştır?

Cevap: Kelimenin kısımları üçtür. İsim, fiil ve harftir. Üç kısma ayrılmasının sebebi; Kelime ya kendi nefsinde bir mana üzere delalet eder veya etmez. Kendi nefsinde bir manaya delalet etmeyen harftir. Kendi nefsinde bir manaya delalet eden kelime; ya üç zamandan biri üzere yakın olur veya olmaz. Üç zamandan birine yakın olan fiildir. Yakın olmayan ise isimdir.

3) Kelamın luğavî ve ıstılahî tarifleri nedir?

Cevap: Kelam lugatde: ما ي تكلم به قبل يلا كان او ك ثيرا

Istılahde ise kelam: ما تضمنه ك ل م تين ب الإسناد

4) Kelam nelerden hâsıl olur?

Cevap: Kelam, iki isim veya bir isim ve bir fiilden hâsıl olur.

5) İsim nedir? Mureb nedir? Mu'rebin hükmü nedir?

Cevap: İsim iki kısımdır. Mureb olur, mebni olur. Mureb: لصلأل انبم هبشي مل ىذلا بكرملا

Hükmü: Amillerin amelde ihtilafı sebebi ile lafzan veya takdiran ahirinin değışmesidir.

Mesela: جأدى ف تا, رأيت ف تا, مررت ب ف تا-ديزب تررم, اديز تيأر, ديز ىنئاج

6) İrab nedir? İrabın neveleri nedir? Amil nedir?

Cevap: İrab : رة عمل يوت عمل ىن عمل ىل ع لديل هب هر خا فل تخا ام :

İrabın neveleri üçtür: rafi, nasb ve cer

Amil: بارع لال ىضت قمل ىن عمل موقتى هب ام

7) Murebin nevelerinin irabı nasıldır?

Cevap:

Haleti raf Haleti

nasb Haleti cer Mesela

Müfret munsarif, cemi mükesser munsariflar Zamme Fetha Kesre ك تب -زيد

Gayrı munsariflar Zamme Fetha Fetha احمد

Cemi müennes salimler Zamme Kesre Kesre مسلمات

Esmâ-i sitte-i mutelle Vav Elif Ye اب وه, اخوه, جموه, هذ وه, ف وه, ذو مال

Tesniye, isnan, zamire muzaf kila kelimesi Elif Ye Ye مسلمان

15) (ات) ile olan te'nisi lafzî ve te'nisi manevinin şartı nedir?

Cevap: Te'nisi manevinin gayrı munsarıflığa sebebiyyette şartı alemiyyettir.

Te'nisi manevinin gayrı munsarıflığa tesirinin cevaz şartı: alemiyyet, vücut şartı ise üç harf üzerine zaid olmak, ortası harekeli olmak veya ucme (yani âcemi, arabçaya başka bir lisandan girmiş bir kelime) olmaktır. بن يـ kelimesi, kendisinde te'nisi manevinin vücut şartlarından üç üzere zaid olma şartı tahakkuk ettiği için, bir te'nisi manevi bir de alemiyyetle gayrı munsarîf olmuştur. ر ق س kelimesi, kendisinde te'nisi manevinin vücut şartlarından ortası harekeli olma şartı tahakkuk ettiği için, bir te'nisi manevi bir de alemiyyetle gayrı munsarîfdır. Çünkü ر ق س kelimesi cehennem tabakalarından bir tabakanın ismidir. و ر ج و م ا ه kelimesi, kendisinde te'nisi manevinin vücut şartlarından ucme olma şartı tahakkuk ettiği için, bir te'nisi manevi bir de alemiyyetle gayrı munsarîfdır. Bu kelime bir beldenin ismidir. Bu üç misalin gayrı munsarıflığı vaciptir. دن ه kelimesinde ise, te'nisi manevinin vücut şartı tahakkuk etmediği için munsarıflığı caiz, ayrıca kendisinde bir te'nisi manevi, bir de alemiyyet bulunduğu için de gayrı munsarıflığı caizdir.

16) Marife'nin şartı nedir? Sebebi nedir?

Cevap: Marife'nin şartı alem olmaktır. Çünkü diğer marife yollarından muzmerat ve mübhemat (yani ismi işaret ve ismi mevsul) mebni isimlere mahsusdur. Gayrı munsarîf ise mureb ismin hükmündendir. Dolayısı ile bunlar marife'nin şartı olamazlar. Yine marife yollarından lamî ta'rif ve izafet ise gayrı munsarîf olan ismi munsarîf hükmünde kıldıklarından bunlar da marife'nin şartı olamazlar. Marife yollarından sadece alemiyyet kalınca, alemiyyet marife'nin şartı kılındı.

17) Ucme nedir? Şartları nelerdir?

Cevap: عجمه: ب ر ع ل ا ر ي غ ه ع ض و ا م م ظ ف ل ل ا ن و ك

Ucme'nin şartları ikidir. 1- Âcemiyyette (yani arabçaya hangi lisandan gelmişse orada) alem (isim) olacak 2- Ortası harekeli veya üç üzerine zaid olacak. Bu sebepten dolayı ر ت ش kelimesi Diyarbakır da bir kalenin ismi olduğu için bir alemiyyet, bir de ucme olup ortası harekeli olduğu için iki illetle gayrı munsarîfdır. م ي ه ا ر ب ا kelimesi hem alem olup, hem de ucme olup üç üzerine zaid olduğu için iki illetle gayrı munsarîfdır. Bu kelimelerin gayrı munsarıflığı vacipdir. ح و ن kelimesi ise âcemi bir kelime olup, şartlar tahakkuk etmediği için munsarıflığı caiz, kendisinde bir alemiyyet bir de ucme bulunduğu için de gayrı munsarıflığı caizdir.

18) Cemi'nin şartı nedir?

Cevap: Cemi'nin şartı: ه 'siz sığa-i müntehel cümü olmaktır.

19) Cemi' de niçin (هـ) 'siz olması şart koşuldu?

Cevap: Çünkü (هـ) ile beraber olduğunda گ ل ا ه م ع ، ل ر و ل o şimezneb erelnizev derfüm ibig ك ر ا ه ي ة sine zayıflamış olur. Bu sebepten dolayı ن ز ا ر ف kelimesi her ne kadar sığa-i müntehel cümü olsa da ahirinde üzerine (هـ) diye durulan (هـ) olduğu için munsarîfdır.

20) ر ا و ج ، ح ي ا ص م ، ر ج ا ض ح ، ل ي و ا ر س ، o im firasnum ıryag askoy im firasnum ninirelemilek س ا ج د ا ه ل uğunu beyan ediniz?

Cevap: ev م ص ا ب ي ح (هـ) نالورud eyid (هـ) enirezü ednirelidnek ,irelemilek م س ا ج د ا ه ل müntehel

cümü ile cemi olmakla gayrı munsarıfdırlar.

ah lif ednisidnek alkamlo snic imsi niçi naltrıs ,emilek ub radak en reH : لاضاجر cemiyet yok ise de fil asıl رخصح kelimesinin cemi olmakla gayrı munsarıfdır.

سراويل : Bu kelime gayrı munsarıf kabul edildiğinde iki görüş vardır. 1- Bu kelime âcemi bir kelimedir.

Arabçada ki müvazinleri üzerine hamlen gayrı munsarıfdır. 2- Bu kelime arabça bir kelime olup,

takdiran .rdfirasnum ıryag alkamlo imec ninisemilek سروالة

Ancak bu kelime, munsarıf olarak kabul edildiğinde müşkil bir durum yokdur.

ağıs üknüÇ .rudkoy falithi adnıbsan itelah ninemilek uB : -جوار-i muntehel cümü olmakla beraber cemiyet

olduğu için bil ittifak gayrı munsarıfdır. Bu kelimenin haleti rafında ve haleti cerrinde ihtilaf vardır. Bazıları;

munsarıfdır. Zira iğlal gayrı munsarıfdan öncedir. Tenvin ise munsarıflık tenvinidir dediler. Bazıları; ise

gayrı munsarıfdır, tenvin ise ıvaz tenvinidir dediler.

21) Terkibin şartları nelerdir?

Cevap: Şartları; alem olmak. Terkibi izafi, terkibi isnadi, terkibi savti, terkibi ta'dadi olmamaktır. (Yani terkibi mezci olmaktır.) بعل بك ibig

22) Elif nun zaideteynin şartları nelerdir?

Cevap: Eğer isimde olursa şartı alem olmaktır. Eğer sıfat da olursa şartı قنالعف diye müennesi olmayacak, bir görüşe göre de لعف diye müennesi olacak.

23) ناردن، ناركس، نامدن kelimeleri munsarıf mıdır? Gayrı munsarıf mıdır?

banec ,emilek uB : رحمن Hakkın sıfatlarından olup, ona mahsus olduğu için müzekkeri ve müennesi yoktur. Binaenaleyh قنالعف diye müennesi olmadığı için gayrı munsarıf, لعف vezninde müennesi olmadığı içinde munsarıfdır denilerek alimler arasında ihtilaf olunmuştur. ناركس : Kelimesi قناركس diye müennesi olmayıp ىركس diye müennesi olduğu için bil ittifak gayrı munsarıfdır.

isenneüm eyid ندمى ,pulo isenneüm eyid ندمانة namaz iğidleg anısanam "kılşadakra" isemileK : ديمان olmadığı için bil ittifak munsarıfdır. Ancak نامدن kelimesi "pişmanlık" manasına geldiği zaman ise قناردن diye müennesi olmayıp, ىمدن diye müennesi olduğu için bil ittifak gayrı munsarıfdır.

24) Vezni fiil'in şartları nelerdir?

Cevap: Şartları: Ya fiile mahsus bir vezinde olmak veya ات ('yi kabul etmediği halde evvelinde fiilin ziyadelerinden نيता) bir harf olmasıdır. ات ('yi kabul etmeyecek, çünkü ات (lafzı ismin hususiyetlerinden olduğu için kelimeyi vezni fiil olmaktan çıkarmaktadır.

شمر ev ضرب kelimeleri fiile mahsus olduğuna misaldir. Bu kelimeler, bir vezni fiil bir de alemiyyetle gayrı munsarıfdır. رحا kelimesi ise evvelinde fiil ziyadelerinden biri olduğuna misaldir. Bu kelime de bir vezni fiil bir de alemiyyet veya vasfıyyet ile gayrı munsarıfdır.

riha pulo edninzev liif esi isemilek علة inde ات ('yi kabul ettiği için munsarıfdır.

25) Kendisinde, müessir olduğu halde alemiyyet bulunan gayrı munsarıf isim nekre kılındığı zaman ne olur?

Cevap: Munsarıf olur. Çünkü alemiyyet, ancak kendisinde şart olduğu illetler ile bir kelime de bulunur. Bu

kelime de nekre kılınıp alemiyyet gidince, kelime ya bir illet ile veya hiç illetsiz kalarak munsarîf olur.

26) Alem (isim) olan رحم kelimesi hakkında İmamı Ahfeş ve İmamı Sibeveyh'in görüşleri nedir?

Cevap: İmamı Sibeveyh Hazretleri, Bu kelime şu an bir alemiyyet bir de vezni fiillikle gayrı munsarîfdır. Ancak bu kelime nekre (yani alemiyyet gittiği zaman) kılındığı zaman vasfıyyeti aslıyyesine itibar edilerek, yine bir vezni fiil bir de vasfıyyet ile gayrı munsarîf olur, dedi. (Çünkü bu kelime ilk vaz olunurken "kırmızılık" vasfı için vaz olunmuştur. Daha sonra ismiyyet, vasfıyyet üzere galip gelmiştir.) İmamı Ahfeş Hazretleri ise İmamı Sibeveyh'e cevap olarak, Bu kelimedeki vasfıyyet alemiyyetin gelmesi ile zail olmuş, gitmiştir. Kelime nekre kılınıp alemiyyet gittiği zaman, tekrar vasfıyyete itibar olunamaz. O halde bu kelime munsarîfdır. Eğer giden şey'e tekrar itibar olunsaydı متاخ babına da itibar olunurdu, dedi. Ancak İmamı Ahfeş Hazretleri, İmamı Sibeveyh'e cevap vermek için متاخ babını delil olarak getirince, devreye Musannıf Hazretleri (İbn-i Hacib) girip İmamı Ahfeş'e cevap olarak "Ey İmamı Ahfeş, İlk söylediklerin doğrudur. Ancak bu mesele de sen, متاخ babını İmamı Sibeveyh'e delil olarak getiremezsin. Çünkü o zaman bir hükümde iki zıt da itibar lazım gelmiş olur" dedi.

27) Gayrı munsarîf isim ne zaman kesre ile olan cerri kabul eder?

Cevap:1- Gayrı munsarîf olan kelime üzere lamı tarif dâhil olduğu zaman

2- İzafetle yani gayrı munsarîf olan kelime muzaf olduğu zaman kesre ile olan cerri kabul eder.

Çünkü bu iki halde, gayrı munsarîf kelimenin fiile olan müşâbeheti azalır ve isme olan müşâbeheti artar.

Mesela: مررت ب احمدنا, مررت بالامساجد

28) ناعوفرم ne kelimedir? Merfuâtın tarifi nedir? Failiyyet alametleri nelerdir?

Cevap: عوفرم ناعوفرم kelimesinin cemidir. Zira mevsufu müzekker gayrı akıl olan sıfatlar elif ve te ile cemilenirler. Merfuâtın tarifi: فعل لم يتشام وه: Failiyyet alametleri ise: zamme, vav ve eliftir.

29) Failin ta'rifi nedir? Bir misal veriniz?

Cevap: Fail: وهو ما اسند اليه ال فعل او شد بهه و قدم على به على جهة ق يامه به

30) Fail de asıl olan nedir?

Cevap: Fail de asıl olan fiilini takip etmektir.

31) Failin meful üzerine takdiminin vacip olduğu yerleri söyleyiniz?

Cevap:1-Failin failliğine, mefulun mefullüğüne delalet eden i'rab müntefi (yok olup) olup, karine de bulunmadığı zaman, (Karışıklık lazım gelmesin için)

Misali: يسوع يسوم بروض

2- Fail fiile bitişik zamir olduğu zaman (İttisal infisale zıt olduğu için)

Misali: اديز تبرض

3-Meful "ال" dan sonra vakî olduğu zaman (Matlub olan hasır değişmesin için) Misali: اديز تبرض ام:

الا عمرا

4-Meful "ال" manasına olandan sonra vakî olduğu zaman (Matlub olan hasır değişmesin için)

Misali: رولام ع اديز تبرض امنا:

32) Failin te'hirinin (mefulun fail üzerine takdiminin) vacip olduğu yerler nerelerdir?

Cevap:1-Faile meful zamiri bitiştiği zaman (Lafzan ve rütbeten izmar kable zikir lazım gelmesin için)

Misali: ممالغ اديز بمرض

2-Fail "ال" dan sonra vakî olduğu zaman (Matlub olan hasır değişmesin için)

Misali: ام

ضرب عمرا الا زيد

3- Fail "ال" manasına olandan sonra vakî olduğu zaman (Matlub olan hasır değişmesin için) Misali

: اذا ضرب عمروا زيد

4-Fail fiile bitişik zamir olmayıp, meful fiile bitişik zamir olduğu zaman (İttisal infisale zıt olduğu için)

Misali: ديز لمرض

33) Failin fiilinin hazfi kaç şekilde olur?

Cevap: Karine kaim olduğu vakit fiil, cevazen ve vücuben hazif olunur. Cevazen hazfide iki kısımdır. 1- Muhakkak sual karinesi ile olur. Misali: (ديز) سوالine (ماق نم) demek gibi.

2-Mukadder sual karinesi ile olur. Misali: şiir (موصول عرض دي زي لكبيلى) şiir

Nükte: Mukadder sual karinesi ile (ديكبيلى) fiili cevazen hazif

olunmuştur.

Zâte hazfe karine: Bir fiil olup iki failin bulunması. Tayini mahzufe karine: (ديكبيلى نم) suali mukadderidir.

34) "كراجتسا نيكرشملما نم دحنا و" Bu ayeti kerime neye misaldır?

Cevap: Failin fiilinin vücuben hazif olduğuna misaldır. Zate hazfe karine: (نا) 'i şartıyyenin

fiil üzerine dâhil olmasıdır. Tayini mahzufe karine: Müfessir olan ikinci "كراجتسا" fiilidir. Bu ayeti kerimenin takdiri ise "كراجتسا نيكرشملما نم دحنا كراجتسا نا و" dir.

35) Naibi fail nedir? Şartı nedir?

Cevap: Naibi Fail: ملعاف فذح لوعفم لك: ملعاف وه مييقا و ملعاف فذح لوعفم لك

Şartı: Fiilin meçhul sığa üzerine olmasıdır. Mazı de: لعف Muzarı de: لعفي

36) Naibi fail olmayan mefuller nelerdir? Niçin fail mevkiinde vâkî olmazlar?

Cevap:1-"تملع" babının ikinci mefulu. Çünkü hem müsned hem de müsnedü ileyh olmak lazım gelir. Bu ise caiz değildir.

2-"تملع" babının üçüncü mefulu. Çünkü hem müsned hem de müsnedü ileyh olmak lazım gelir. Bu ise caiz değildir.

3-"مال" sız mefulu leh'de naibi fail olmaz. Çünkü meful alameti olan nasb yok olduğu için kelimenin naibi fail olmadan önce mefulu leh olduğuna her hangi bir alamet kalmamış olur. Ancak "مال" ı mefulu leh naibi fail olur.

4-"واو" sız mefulu meah. Çünkü o takdirde mefulu meah olduğu anlaşılır. "واو" ı mefulu meah'da naibi fail olmaz. Çünkü o "واو" asılda harfidir ve infisale delalet eder. Hâlbuki naibi fail ise fiilden bir cüz

mesabesinde. Dolayısı ile her iki halde de mefulu meah^dan naibi fail olmaz.

37) Mübteda nedir? Misalleri nelerdir? Mübteda da ne zaman iki emir caiz olur?

Cevap: عفار ما هفتس إل فلأ و ىفنلأ فرح دعب ةعقاولأ ؤفصللأوا هيلأ ادنسم ةيظفللأ لمأوعلا نع درجملأ مسالأوه لظاهر

Misalleri: ناديزلأ مئاقا, ناديزلأ مئاقا ام, ماق ديز

Sıfat vaki olan mübteda, müfret isme mutabakat ederse iki emir caiz olur. Yani hem mübteda hem de mukaddem haber olmak. Mesela ديز مئاقا

38) Haber nedir? Mübteda ve haberde amil nedir?

Cevap: Haber: ؤروكذملأ ؤفصللأ ريأغلأ هب دنسملأ درجملأ وه Mübteda ve haber de amil, amili manevidir. Bu ise ibtida manasıdır. Yani, lafzı amillerden mücerret olmasıdır.

39) Mübteda da asıl olan nedir?

Cevap: Mübteda da asıl olan, haber üzerine takdim etmektir.

40) Mübteda nekre olur mu? Tahsis vecihleri nelerdir?

Cevap: Her ne kadar mübteda da asıl olan marife olmak olsa da, tahsis vecihlerinden biri ile hususileştiği zaman nekrelerde mübteda olur. Tahsis vecihleri altıdır.

- 1- Sıfat ile hususileşir. Mesela: ؤرشم نم ريخ نمؤم دبعل و
- 2- Mütakellimin ilmiyle hususileşir. Mesela: ؤأرما ما رادلأ ىف لجرأ
- 3- Mübteda hayyızı nefide (nefiden sonra) vakî olduğu zaman Mesela: ؤنم ريخ دحا ام
- 4- Failin hususileştiği şey ile hususileşir. Mesela: بآن اذ ره رش:
- 5- Mütakellime nisbetle Mesela: (ؤيلع ىمالس ىلصا) ؤيلع مالس
- 6- Zarf olan haberin, mübteda üzerine takdimi ile hususileşir. Mesela: لجر رادلأ ىف

41) Mübtedanın takdiminin vacib olduğu yerler nerelerdir? Sebepleri nelerdir?

Cevap:1- Mübteda kendisi için sadrı kelimeler olan şeyi tazammun ettiği zaman. Sadaretini muhafaza için نم اء وء

2- Mübteda ve haber her ikisi de marife olduğu zaman. Karışıklığı defi için. ق لظنملا ديز

3- Mübteda ve haber asıl tahsiste müsavi olduğu zaman. Karışıklığı defi için ؤنم لصفأ ىنم لصفأ

4- Mübteda'nın haberi, fiil olursa. Mübteda, fiili müfred olduğu zaman faile, fiili tesniye ve cemi olduğu zaman failden bedele karışmasın için. ماق ديز

42) Haberin mübteda üzerine takdiminin vacib olduğu yerler nerelerdir?

Cevap:1- Haber kendisi için sadrı kelimeler olan şeyi tazammun ettiği zaman. Sadaretini muhafaza için نيا زيء

2- Haber mübtedanın mübtedalığını sahih kılıcı olduğu zaman. Nekre olan mübtedayı tahsis için. رادلأ ىف رجل

3- Mübtedada haberin müteallığı için zamir olursa. Lafzen ve manen izmar kable zikir meydana gelmesin için. ادبنا اهلتم ترميتلا ىلع

4- Haber ان den haber vaki olursa. ان'yi meksuraya karışmasın için. مىاق لىنا ىدن ع

43) Mefulu mutlakın fiili kaç şekilde hazif olunur?

Cevap: Mefulu mutlakın fiili, cevazen ve vücuben hazif olunur. Vücuben hazfi; semaî olur, kıyası olur.

Mefulu mutlakın amilinin vücuben ve semaen hazif olduğu yerler yedidir. Bunlar: اتبىخ, اىعر, اىقس, جدعا, حمدا, شكرا, عجا با

44) Mefulu bihin fiili kaç şekilde hazif olunur?

Cevap: İki şekilde hazif olunur. Cevazen olur. Vücuben olur.

Cevazen hazfine misal: مبرضا دىز demek gibi.

Vücuben hazfi ise dört yerdedir. 1- Semaî 2- Münadâ 3- İzmar ala şeridatitfeşir 4- Tahzir

45) Münada nedir? Nida harfleri nelerdir?

Cevap: Münada: وهو المملوب اىق باله ب حرف نائىب مناب ادعوى فظا او ت قدي راىد.

Nida harfleri ise: dir. ى, ايه, اى, اى, اى.

46) Terhım nedir? Hükümü nedir?

Cevap: Terhım: افىفخت مرخا ىف فذخ وهو Hükümü ise: Münada da caizdir. Münadanın gayrısında zarureti şıirden dolayı caizdir.

47) İzmar ala şeridatit tefsir nedir? Misalleri nedir?

Cevap: Tarifi: متعلقه لىو سلطه لىه هو او مناسده لى نصد به وا مرى مضىب نىع لغتشم ههشش والىع فدهع مسالىك وهو

Misalleri: (تنهأ) همالغ تبىرض ادىز, (تزوج) مبررم ادىز, (تبىرض) متبىرض ادىز

(تسب ال) هىلع تسبىح ادىز.

48) Tahzir nedir? Misali nedir?

Cevap: Tahzir: مىاق او لىاى Misali: مكررا نىم رذحمل رلىذ وا دهع مام ارىذحت قىتا رىدق تىب لوم عم وهو

اىاك وان ت حذف, الاطرىق الاطرىق

49) Hal nedir? Amili nedir?

Cevap: Hal: ىنعم وا اظفل هب لىوع فملا والىع افلا ؤئىه نىبى ام Halin amili fiil olur: متبىرض

امىاق دىز اذى Manayı fiil olur: امىاق بىورضم دىز

50) Halin şartı nedir?

Cevap: Halin şartı nekre olmaktır. Zil hal (hal sahibi) ise çoğu kere marife olur.

51) Temyiz nedir? Kaç şeyden kapalılığı kaldırır?

Cevap: Temyiz: تيميز او قروكذم تاذن مع ما به ال ا ع فري ام 1- Mezkûr zatdan kapalılığı kaldırır. Mesela: اسفن ديز باط 2- Mukadder zatdan kapalılığı kaldırır. Mesela: اتيز لطر

52) Müstesna kaç kısımdır? Müstesnanın irabı nasıldır?

Cevap: Müstesna iki kısımdır. 1- Müstesnayı muttasıl olur: قد يديرات وا اظفل ددعتم نع جرخملا وه 2- Müstesnayı munkatı olur. Mesela: جرخم ريغ امدعب روكذملا وه. Mesela: اديز ال ا موقلا ينئاج Mesela: واخواتها بالالا Müstesnanın irabı: Müstesna tam muceb kelamda sıfatın gayrı dan sonra vakı olduğu zaman, müstesna; müstesna minh üzerine tekaddüm ettiği zaman, müstesna munkatı olduğu zaman, müstesna den sonra vakî olduğu zaman nasbı vacibdir. Müstesna minh mezkur olduğu halde, gayrı muceb kelamda 'al'dan sonra vakî olduğu zaman nasb caiz, bedel tercih olunur. Gayrı muceb kelamda, müstesna minh gayrı mezkûr olduğu zaman, müstesna avamıl hasebi üzere irablanır. Müstesna ريغ, يوس, عاوس, اشاح dan sonra mecrurdur.

53) İzafet kaç kısımdır? Tarifleri nelerdir?

Cevap: İzafet iki kısımdır. 1-İzafeti lafziyye olur. Tarifi: املوم عم ىلا قفاضم قفص فاضملا نوکي نا: Misali: براض مباح, ديز مالغ: Misali: املوم عم ىلا قفاضم قفص ريغ فاضملا نوکي نا: 2-İzafeti maneviye olur: زيد, حسن الوجه فضاة

54) İzafeti lafziyye ve izafeti maneviye ne ifade eder?

Cevap: İzafeti lafziyye, lafızda sadece hafiflik ifade eder. İzafeti maneviyye ise: Eğer muzafun ileyh marife ise marifelik, eğer muzafun ileyh nekre ise hususilik, tahsislik ifade eder.

55) İzafeti maneviye kaç manaya gelir?

Cevap: İzafeti maneviye üç manaya gelir. 1- “Lam” manasına gelir. Mesela: (ديزل مالغ) ديز مالغ 2- “Min” manasına gelir. Mesela: (قفص نم مباح) قفص نم مباح 3- “Fi” manasına gelir. (مويلا ىف عقاو بروض) مويلا بروض Mesela:

56) Te'kid nedir ve kaç kısımdır?

Cevap: Te'kid: ن سبة او ال شمولل ا ىف عوبتملا رما ررقى عبات: İki kısımdır. 1- Te'kidi lafzı olur. Te'kidi lafzî, birinci lafzın tekrarıdır ve bütün lafızlarda cereyan eder. Mesela: ديز ديز ينئاج 2- Te'kidi Manevi olur: Hususi lafızlardır ki, bunlar (عصبا, عتبا, عتكا, عمجا, هلك, امهالك, هني, ع, هسفن) lafızlarıdır.

57) Bedel nedir? Kaç kısımdır?

Cevap: Bedel: منود عوبتملا ىلا بسن امب دوصقم عبات: Bedel dört kısımdır. 1-Bedeli kül minel kül: ينئاج 2-Bedeli ba'z minel kül: هسأر اديز تبروض 3-Bedeli iştimal: هبوث ديز بلس 4-Bedeli galat: زيد داخوك لا بدل حمارا رأيت رج

58) Mebni nedir? Mebniyi asıllar nelerdir?

Cevap: Mebni: بكرم ريغ عقاو واصلأل ينم بسن ام: Mebniyi asıllar dörttür. 1- Harf 2- Mazı 3- Emir bi gayrı lam (Lam'sız emir) 4-Cümle

